

دانشگاه علوم پزشکی خدمات بهداشتی درمانی تهران

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران

« طرح دوره نظری »

مدیریت ورهبری در روان پرستاری

اطلاعات درس:

گروه آموزشی ارابه دهنده درس: مدیریت پرستاری

عنوان درس: مدیریت ورهبری در روان پرستاری

نوع و تعداد واحد: ۱ واحد نظری ۰/۵ واحد کارآموزی

نام مسؤؤل درس: عزت جعفرجلال

مدرس / مدرسان: خانم جعفرجلال ezzatjafarjalal@gmail.com

پیش نیاز/ همزمان: -

رشته و مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد روان پرستاری

اطلاعات مسؤؤل درس:

رتبه علمی: مربی عضو هیئت علمی

رشته تخصصی: آموزش (مدیریت) پرستاری

محل کار: دانشکده پرستاری و مامایی علوم پزشکی ایران

تلفن تماس: ۰۲۱۴۳۶۵۱۸۰۲ - ۰۴۶۰۷۰۴۶۰۹۱۲۳۹

نشانی پست الکترونیک: jafarjalal.e@iums.ac.ir

توصیف کلی درس

شرح دوره: در این درس ابتدا دانشجویان با مفاهیم بنیادی آن و تاریخچه مدیریت و تئوریهای بنیادی در رهبری و مدیریت به بررسی وظایف مدیران که شامل برنامه ریزی، سازماندهی، کارگزینی، هدایت، کنترل و کنترل کیفیت و مباحث مهم در رهبری سازمان از جمله ارتباطات، انگیزش، قدرت حل مشکل، تصمیم گیری و کاربرد تفکر انتقادی در حل مشکلات می باشد که در قالب مدیریت خدمات پرستاری در خدمات روان پرستاری مطرح می شود پرداخته و با اهمیت درس مدیریت و رهبری در خدمات روان پرستاری آشنا می شوند. همچنین کاربرد اصول اعتبار بخشی، ایمنی و مدیریت خطر در ارائه خدمات روان پرستاری مورد بحث و بررسی قرار می گیرد. موضوعاتی نظیر حرفه گرایی، رهبری بالینی، رهبری اکادمیک، فرسودگی شغلی و سرخوردگی، ساختارها و قوانین نظام سلامت روان، خدمات بهداشت روان کودکان و نوجوانان، بودجه بندی، تحلیل بودجه و مدیریت منابع انسانی در نظام خدمات سلامت روان از موضوعات مطرح شده در این درس می باشند.

فلسفه درس:

تغییرات و پیشرفتهای اخیر موجب پیچیدگی های بسیاری در سازمانهای بهداشتی- درمانی شده است. پرستار بعنوان فرد مهم و اصلی در تیم مراقبتی وظیفه ارائه مراقبتها و هماهنگی افراد تیم مراقبتی را به عهده دارد و برای دستیابی به کیفیت برتر در ارائه مراقبتها، نیازمند مهارت مدیریت و رهبری و دانش و مهارت بالینی در عرصه های روان پرستاری است.

رئوس مباحث قابل تدریس:

- اصول و وظایف مدیریت و رهبری و کاربرد آن در حوزه روان پرستاری
- نظریه های نوین مدیریت و رهبری در حوزه روان پزشکی
- مفهوم رهبری، نظریه ها، فرایندها، مهارت ها و وسبک های رهبری مورد استفاده در حوزه روان پزشکی
- شیوه های مدیریت و رهبری بالینی با تمرکز بر مدیریت اجرایی
- اهمیت روانشناسی در مدیریت و سازمان های عرضه کننده خدمات روان پرستاری (انگیزش، فرسودگی شغلی، سرخوردگی، تغییر، تفکر خلاق)
- انواع برنامه ریزی در روان پرستاری، مددجو و خانواده اش به عنوان یک منبع در برنامه ریزی مراقبتی
- مهارت مورد نیاز رهبر و مدیر در روان پرستاری (ارتباط، تصمیم گیری، تیم سازی، منتورینگ و کوچینگ رهبری در خارج از تیم بالینی، رهبری در فضای اکادمیک، همراه کردن افراد با خود)
- ارتباطات و شرایط همکاری بعنوان عضو از تیم (ارتباط بین بخشی و روابط برون سازمانی در سلامت روان)
- تحول سازمانی در حوزه روان پزشکی و بررسی مورد
- رهبری، اخلاق و مدیریت تفاوت (diversity) مدیریت نسلهای گوناگون
- سازماندهی و مدیریت مراقبت پرستاری در عرصه های روان پرستاری
- مدیریت منابع انسانی، مدیریت مراقبت و بودجه در روان پرستاری
- آشنایی با محیط های مدیریت سلامت روان، بیمارستانهای روان پزشکی، بخش های روان پزشکی در بیمارستانهای عمومی و مراکز جامعه نگر (آشنایی با کمیته های بیمارستانی)
- اقتصاد و تحلیل بودجه در مراقبت از سلامت روان
- مدیریت و رهبری در خدمات بهداشت روان کودکان و نوجوانان
- شاخص های کیفیت مراقبت در خدمات روان پرستاری
- استاندارد سازی، اعتبار بخشی و کنترل کیفیت سازمان های ارائه کننده خدمات روان پرستاری
- مدیریت سلامت روان پرستاری در بحران و بلایای طبیعی

دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی شیراز

- پرونده الکترونیک در حوزه مراقبت از سلامت روان
- اطلاعات و فناوری اطلاعات در مدیریت و رهبری سلامت روان (مدیریت و طراحی سیستم HIS- MIS)

اهداف کلی / محورهای توانمندی (Competency):

هدف کلی: آشنایی دانشجویان با مفاهیم، تئوری ها و نظریه های مدیریت سازمانی و رفتاری در گستره عمومی و پرستاری و سایر تکاملی ، تغییر و تحولات و همچنین بحث و تشخیص نظریه های مختلف رهبری ، شیوه های گوناگون رهبری و چگونگی به کارگیری آن ها در شرایط متفاوت به منظور ارائه نقش رفتار رهبری و ایجاد تغییرات لازم در سازمان ها توسط مدیران ، همچنین تسلط بر دانش و کسب مهارت های مدیریت و رهبری پرستاری به منظور اداره موثر و همه جانبه سازمان ها در عرصه های مختلف خدمات بهداشتی ، درمانی و توانبخشی در حوزه روان پرستاری می باشد.

اهداف اختصاصی / زیرمحورهای هر توانمندی (Core Competency):

در پایان این دوره از فراگیر انتظار میرود:

حیطه دانشی و شناختی:

- ✓ اصول و وظایف مدیریت و رهبری را در خدمات روان پرستاری توضیح دهد
- ✓ تئوری های مدیریت و رهبری ، اهمیت و کاربرد آن در خدمات روان پرستاری را شرح دهد.
- ✓ مفهوم رهبری را تعریف کرده و تفاوت ها و شباهت های آن را با مدیریت بحث کند.
- ✓ نظریه ها و سبک های مختلف رهبری را شرح دهد.
- ✓ رهبری ، اخلاق و مدیریت و راهبرد تفاوت (diversity) نسلیها در سازمان را بیان نماید
- ✓ اصول و مبانی برنامه ریزی (استراتژیک ، عملیاتی ، خط مشی و استاندارد و...) و سازماندهی در خدمات روان پرستاری را بیان نماید .
- ✓ وجه تمایز برنامه ریزی استراتژیک ، عملیاتی را بیان نماید
- ✓ با سازمان های ملی و بین المللی و لواحق حمایت از حقوق افراد مبتلا به اختلالات روان در ایران و نظایر آن (آشنا شود.
- ✓ اصول مدیریت منابع انسانی (جذب ، نگهداری ، ارتقاء ، بهسازی و توسعه نیروی انسانی) رادر خدمات روان پرستاری شرح دهد
- ✓ اقتصاد و تحلیل بودجه در مراقبت از سلامت روان شرح دهد.
- ✓ اصول تصمیم گیری و چهارچوب علمی مدیریت را برای تصمیم مشخص نماید.
- ✓ درخصوص روش های حل مشکل و تصمیم گیری درگروه بحث نماید.
- ✓ روانشناسی درمدیریت و سازمان ، مفهوم انگیزش را بیان نموده و در مورد تکنیکهای ویژه انگیزشی را خلاصه نماید.
- ✓ ارتباطات سازمانی و اهمیت آن در مدیریت خدمات روان پرستاری را تشریح نمایند.
- ✓ کنترل و کنترل کیفیت را تعریف نموده و اصول و مبانی آن را در خدمات روان پرستاری بیان کند.

- ✓ اعتباربخشی و فرایندهای بهبود کیفیت در حوزه روان پرستاری را توضیح دهد.
- ✓ اهمیت حسابرسی در خدمات روان پرستاری را شرح دهد.
- ✓ مدیریت و رهبری روان پرستاری در بلایا و همه گیری ها شرح دهد.
- ✓ ابزار مناسبی در راستای خدمات روانپرستاری طراحی نماید

مهارتی (روانی حرکتی)

- ✓ اصول و مبانی مدیریت و رهبری را در بخش های روان پرستاری بکار گیرد.
  - ✓ قادر به حل مشکلات از طریق بکارگیری روشهای مذکور باشد.
  - ✓ برنامه ای آموزشی (آموزش ضمن خدمت) را برطبق نیاز (افراد، سازمان، جامعه) طراحی و اجرا نماید.
  - ✓ مهارت در رهبری گروه در کارهای گروهی را بکار گیرد.
  - ✓ سناریوهای بی را در راستای اهداف سازمان طراحی و ایفای نقش نماید.
  - ✓ در نقد، پاسخگویی و مباحث کلاس بصورت فردی و گروهی مشارکت نماید.
- حیطه نگرشی (عاطفی):
- ✓ از دیدگاه خود در خصوص مناسب ترین شیوه رهبری در سازمان های ارائه خدمات سلامت در روان پرستاری دفاع کند.
  - ✓ باورهای خود را در خصوص چگونگی مقابله با مشکلات با استدلال به همکلاسان خود منتقل کند.
  - ✓ با احترام به نظرات دیگران توجه کند.
  - ✓ نسبت به موضوعات مطروحه در خدمات روان پرستاری حساسیت نشان دهد.
  - ✓ نسبت به حمایت از مددجویان و کارکنان در به کارگیری مراقبت مبتنی برشواهد در خدمات روان پرستاری توجه نشان دهد.
  - ✓ مسئولیت خود را در خصوص انجام تکالیف و وظایف مربوطه با مشارکت فعال در کلاس و ارائه بموقع تکالیف عهده دار شوند.
  - ✓ فعالیت های یاددهی و یادگیری: سخنرانی، پرسش و پاسخ، فیلم، کار در گروه های کوچک و بحث گروهی عهده دار شوند.

رویکرد آموزشی^۱:

ترکیبی^۳

حضور

مجازی^۲

روش های یاددهی-یادگیری با عنایت به رویکرد آموزشی انتخاب شده:

رویکرد مجازی

- کلاس وارونه
- یادگیری مبتنی بر بازی دیجیتال

1. Educational Approach
2. Virtual Approach
3. Blended Approach

یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی

یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)

سایر موارد نام ببرید: ارائه کیس و سناریو

رویکرد حضوری

سخنرانی تعاملی (پرسش و پاسخ، کوئیز، بحث گروهی و ...)

بحث در گروه های کوچک

یادگیری مبتنی بر تیم (TBL)

یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)

یادگیری مبتنی بر سناریو

استفاده از دانشجویان در تدریس (تدریس توسط هممتایان)

یادگیری مبتنی بر بازی

سایر موارد نام ببرید.....

شیوه ها و روشهای آموزشی:

سخنرانی ، بحث گروهی ، پرسش و پاسخ ، کنفرانس /سمینار ، نقد فیلم آموزشی ، نمایش role play و یادگیری فردی خواهد بود. همچنین بخشی از دروس به صورت مطالعه انفرادی و خلاصه سازی و پاسخگویی به سئوالات و تمرین های کلاسی ارائه برخی مطالب در سیستم نوید ارائه خواهد شد که مشارکت دانشجو در یادگیری و خود راهبری این بخش نیز بسیار مورد تاکید می باشد.

رویکرد ترکیبی

ترکیبی از روش های زیرمجموعه رویکردهای آموزشی مجازی و حضوری، به کار می رود. لطفا نام ببرید پاور پوینت صدا گذاری شده - پی دی اف - فیلم آموزشی - آنلاین واف لاین از طریق سیستم نوید روش تدریس حضوری است. یک جلسه کلاس ها و کارگاه شامل آنلاین یا آفلاین از طریق سیستم نوید بصورت مجازی برگزار خواهد بود .

- روش تدریس: شامل انواع روش ها مانند مجازی، سخنرانی ، پرسش و پاسخ ، گروه کوچک، PBL و ارائه کیس خواهد بود.
- رسانه آموزشی: در مورد جلسات مجازی شامل : فایل pdf, word, پاورپوینت ، فیلم آموزشی ، محتوای تعاملی ،

در صورت برخورد با تعطیلات جبرانی جهت دروس الزامی می باشد

وظایف اعضای هیئت علمی و نحوه بکارگیری آنها در عرصه:

- تعیین موضوع و تاریخ درس برای هر دانشجو و معرفی مدرس اصلی درس

- توضیح در مورد آماده شدن برای کلاس و پاسخ به سئوالات دانشجویان

- حضور مدرس اصلی درس در کلاس و در کارآموزی

- ارزیابی ارائه سمینار و بیب کارتهای دانشجو مطابق با چک لیست و ارائه بازخورد

- نظارت و کنترل فعالیتهای انجام شده توسط دانشجو در بخش و ارائه بازخورد

- راهنمایی و هدایت دانشجو جهت چک لیست حسابرسی

نحوه ارزشیابی دانشجویان (ارزشیابی تکوینی، پایانی / انواع آزمون):

روش ارزشیابی: انجام آزمون پایان دوره در هفته نهم، حضور فعال در کلاس (وقت شناسی و مشارکت در بحث)،

درصد تخصیص یافته برای هر فعالیت:

حضور فعال در کلاس و شرکت در بحث و تکالیف کلاسی	٪ ۱۰
تکالیف میان دوره ای	٪ ۲۰
آزمون پایان دوره	٪ ۵۰
تهیه و ارائه مقاله در یکی از عناوین مربوط به درس (دو بیب کارت)	٪ ۱۰
تهیه محتوا برای یک ارائه سمینار دانشجویی	٪ ۱۰

۱۰۰

جمع

شایان ذکر است: جهت دریافت راهنمایی با توجه به برنامه اساتید راهنما به دانشکده پرستاری و مامائی گروه مدیریت پرستاری نیم طبقه نهم اتاق ۸۰۲ خانم جعفرجلال طبق برنامه نصب شده بروی درب اتاق اساتید مراجعه نمایند.

آمادگی و مطالعه فردی منابع توسط دانشجویان و بحث در کلاس در کلیه مباحث جلسات ضروری است. پیشاپیش از حسن وظیفه شناسی، مسئولیت پذیری، آمادگی جهت حضور در جلسات و ارائه به موقع تکالیف و وظایف شما عزیزان سپاسگزاری می نمایم

دانشجویان موظف می باشند هفته قبل از تاریخ ارائه سمینار مطالب خود را بطور منظم و مرتب براساس چهارچوب تعیین شده تحویل استاد مربوطه دهند.

نحوه ارزشیابی سمینارها و گزارش پروژه ها :

امتیاز	موارد ارزشیابی ارائه کتبی سمینار
۱ نمره	وقت شناسی و تحویل به موقع
۱ نمره	فهرست نویسی و شماره گذاری صفحات
۱ نمره	طرز تدوین (تایپ تیتربندی)، آوردن هر مورد در جای خود مثلاً فهرست در ابتدا، رفرنس در انتهای مطالب و ... چکیده
۱ نمره	محتوا در رابطه با موضوع و ارائه خلاصه
۱ نمره	ذکر منابع مورد استفاده با توجه به اصول رفرنس نویسی و تعداد منابع (حداقل ۵ منبع اصلی)
۵ نمره	کل نمره ارائه کتبی
امتیاز	موارد ارزشیابی ارائه شفاهی
۱ نمره	آمادگی جهت ارائه مطلب
۱ نمره	استفاده از وسایل سمعی و بصری، پاورپوینت، پمفلت و ... تنظیم وقت
۱ نمره	ایجاد انگیزه و شنوندگان جهت طرح سؤال و جلوگیری از یکنواختی و خسته کننده بودن
۱ نمره	توان پاسخگوئی به سئوالات
۱ نمره	تنظیم ده سؤال تستی براساس اهداف درس از مطالب
۵ نمره	کل نمره ارائه شفاهی

توضیح: چکیده در یک صفحه شامل: عنوان، مقدمه، اهداف، بحث و بررسی، پیشنهادات و نتیجه گیری در انتها حداقل سه واژه های کلیدی

وظایف و انتظارات از دانشجویان انتظار می رود:

- حضور مداوم و منظم و بدون غیبت در کلاس های درس با آمادگی و داشتن مدیریت زمان در انجام وظایف و تکالیف
- شرکت فعال در کلاس و مشارکت مستمر در مباحث به صورت حضوری و مجازی.
- از دانشجو انتظار می رود در تمامی جلسات کلاس چه آنلاین و چه حضوری بدون تأخیر حضور یابد و در بحث های کلاس بطور فعال شرکت نماید. غیبت بیش از حد مجاز (۲ جلسه جمعاً ۴ ساعت) کلاس باعث محروم شدن دانشجو از شرکت در امتحان پایان دوره میشود.
- ارائه تکالیف درسی در موعد مقرر (کنفرانس) و پاسخ به سئوالات در هر جلسه از مباحث قبلی در موعد تعیین شده در نوید .
- در صورت غیبت دانشجو موظف به جبران کار اموزی خود می باشد.
- چنانچه غیبت ها بیش از یک روز و غیر موجه باشد نمره صفر برای آن درس منظور خواهد شد.

الف- فعالیتهای فردی و گروهی فراگیر در دوره مورد نظر:

فراگیرموظف است نسبت به موارد زیر اقدام نماید:

- زیر بنای علمی مناسب جهت فراگیری مطالب و ارائه گزارشات را کسب نماید.
- با استفاده از بحث های مطرح شده، معلومات خود را از طریق مطالعات کتابخانه ای گسترش دهند.
- در تهیه تکالیف خود مبتنی بر شواهد ، منابع جدید علمی و یافته های پژوهشی را مورد استفاده قرار داده و استناد صحیح به این منابع داشته باشند. فراگیران موظفند برای هر یک از موضوعات مشخص شده کل مطالب تنظیم شده در تاریخ مقرر تحویل ارائه نمایند.
- مسئولیت یادگیری هر چه بیشتر خود را به عهده گرفته و تحت نظر استاد مربوطه برنامه های آموزشی خود را دنبال نمایند.

ب- خود یادگیری:

نسبت به یادگیری مطالب دوره با علاقمندی و احساس مسئولیت پیگیری نماید. و قادر به پاسخگویی سوالات و فعالیتهای مربوطه توسط استاد بالینی باشد.

د- فعالیتهای گروهی:

با سایر دانشجویان و پرسنل و استاد بالینی خود مشارکت داشته و در فعالیتهای گروهی حضور فعال داشته باشد.

منابع در سی قابل استفاده (فارسی، انگلیسی):

اعتبار بخشی بیمارستانهای ایران تالیف دکتر امامی رضوی ، دکتر محقق و دیگران انتشارات وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی
استاندارهای اعتبار بخشی ملی بیمارستانهای ایران نسل سه تالیف دکتر میر دهقان و همکاران ، انتشارات وزارت بهداشت و درمان و آموزش
پزشکی ۱۳۹۵

1. Finkelman, Anita Ward (2012). *Leadership and management for nurses*. 3th Ed. USA: Pearson Education, Inc.
2. Huber, Diane. (2017) *Leadership and nursing care management*. 6th Ed. Elsevier, USA.
3. Kelly, P. Tazbir, J. (2013) *Essentials of Nursing Leadership & Management*. 3rd New York: Delmar.
4. Marquis, B. L., Hustone, C.J. (2017) *Leadership roles and management functions in nursig*. 9th Ed
5. Murray, Elizabeth J., (2017). *Nursing Leadership and Management*. Philadelphia: F.A. Davis Company.
6. Sullivan, E.J. (2017) *Effective Leadership and Management in Nursing*. 9th Ed. New York: Pearson Education International.
7. Swansburg, R.J., Swansburg, R.C. (2010) *Introduction to management and leadership for nurse managers*. 4th Ed. Jones and Bartlett Publishers, USA.

8. Yoder-Wise Patricia S. (2015) *Leading and Managing in Nursing*. 6th Ed. St. Louis, Missouri: Mosby, an imprint of Elsevier Inc.
9. Weiss .Sally A , Tappen . Ruth M, Grimley , Karen A.(2019) *ESSENTIALS OF Nursing Leadership& Management*. SEVENTH EDITION
10. - <http://www.nursingcenter.com/library/index.asp#journals>
11. - journal of Nursing management: <http://onlinelibrary.wiley.com/journal/>
12. - JONA (Journal of Nursing Administration): <http://journals.lww.com/jonajournal/>
14. [http:// https://www.jci.org](http://https://www.jci.org)
https://www.journals.elsevier.com
<https://journals.lww.com/journalpatientsafety>
<https://patientsafetyj.com/> Patient Safety
<https://psj.mums.ac.ir/> **Patient Safety and Quality Improvement Journal**
BMJ Quality & Safety - A journal on healthcare quality ...
<https://qualitysafety.bmj.com>
Quality Improvement and Patient Safety Journals
<https://medicine.yale.edu>
Journal of Patient Safety and Risk Management
<https://journals.sagepub.com> > cri
<https://www.dovepress.com/drug-healthcare-and-patient-safety-journal>
Patient Safety in Surgery
<https://pssjournal.biomedcentral.com>
Patient Safety - WHO | World Health Organization
<https://www.who.int>
10 Patient Safety Tips for Hospitals
<https://www.ahrq.gov> >
6 Ways Hospitals Ensure Patient Safety During Treatment
<https://www.makatimed.net.p>
5 Factors that Can Improve Patient Safety in Hospitals
<https://www.rasmussen.edu>
Patient Safety - The Joint Commission
<https://www.jointcommission.org>
Patient Safety in Hospitals: What We Do and What We ...
<https://journals.lww.com>
Quality & Patient Safety | AHA - American Hospital ...
<https://www.aha.or>